

Розділ 1

ДЕНИС

В його очах не хотілось потонути. Але вони були глибокими, неймовірно глибокими, й холодними, немов кристали льоду.

Ці сині очі, які, здавалося, втомилися від усього на світі, могли належати кому завгодно, тільки не одинадцятирічному хлопчині. Вони надавали його обличчю моторошного відбитку старості. Це відштовхувало від нього людей, та він і не прагнув спілкування. Здавалося, йому були непритаманні людські бажання та слабкості: бути захищеним і від когось залежним.

Засніженою дорогою Денис неквапливо крокував до лісу. Згодом вогні селища залишилися далеко позаду, і хлопчик зупинився. Прискіпливим поглядом він окинув лісову галявину, оточену похмурими соснами. Вдалині глухо завив собака.

Денис сів на повалений стовбур, заплющив очі і якийсь час сидів нерухомо.

Раптом його тіло неприродно здригнулося і зігнулося від нападу жакливого болю. Він судомно

втягнув повітря, похитнувся та впав навколішки. Коли вже здалося, що мукам прийшов кінець, біль навалився з новою силою — ця хвиля штовхнула його на землю, охопила повністю, вимила з голови тіні останніх думок.

Раптово біль припинився. Хлопчина лежав, розпростершись на снігу, й не знав, кричав він чи ні. Добре, якщо не кричав. Хвилину чи дві він просто дивився на зоряне небо й відчував, як колюче повітря важко просочується в легені. Потім він обережно сів, спершись на стовбур дерева, і поглянув прямо перед собою.

Там, де хвилину тому була порожня галявина, тепер височів добротний дерев'яний будинок із різьбленими рамами та масивними дверима.

Денис дивився на нього лише мить, а потім обернувся, підняв закривавлену руку в бік шести високих сосен — і ті почали всихати й ніби старіти, доки не осипалися на сніг купою трухлявої тирси.

Хлопчик підвівся і пішов у хату. Усередині було тепло, спокійно та затишно потріскував камін.

Втім, підкидаючи хмиз, Денис кілька разів здригався, коли на стіни падали чорні тіні або голосно кричала птаха. Тоді він підходив до вікна і довго вдивлявся у темну ніч. Упевнившись, що все спокійно, повертався до вогню.

За бажання він міг дозволити собі геть усе. Окрім одного — втратити пильність.

Розділ 2

ФОРТЕЦЯ

— Я більше не можу, — зітхнула Аліса, — їсти хочу. П'ять годин уже трясемося!

Вона кинула на подругу незадоволений погляд, але Марина спала, закинувши голову назад. Її окуляри перекошилися, а з руки вислизали чималенький підручник «Історія України: 9 клас» і тоненька пом'ята брошура «Кам'янець-Подільський: історія та сучасність».

Автобус зупинився через сорок хвилин. Подруги вийшли на вулицю та полегшено вдихнули свіже морозне повітря. Перед ними вигиналася дорога з кам'яної бруківки: спочатку спускалася далеко вниз, а потім збігала через міст до величної фортеці.

— Ще краще, ніж на фото! — захопилась Марина, поглядаючи на гострі вежі й мружачись від сонця. — Фортеця дуже старовинна. А бачиш той вузький перешийок на мосту? — дівчинка вказала перед собою згорнутою брошурою. — Там не більше десяти метрів.

Класна керівниця Дарина Семенівна повела свій клас до фортеці, раз по раз на когось шикаючи і суплячи густі брови, мов сердита сова.

— Діти! Діти, — покликала вона учнів і кілька разів сплеснула в долоні, привертаючи до себе увагу, коли всі зібралися біля воріт. — Це ваш екскурсовод — Степан Андрійович, — вказала вона на замисленого дідугана в сірій фуфайці, який вийшов із фортеці і став перед класом, мрійливо дивлячись кудись у простір. — Всі за мною! Не розходьтесь, чуєте? Богдане, Олю! За мною!

Діти пройшли через ворота й опинилися на відкритому майданчику, оточеному височенними кам'яними стінами. Туристи юрилися біля тиру й крамниць із млинцями й гарячим вином. Сухий старигань в історичному одязі грав на флейті жваву мелодію. Степан Андрійович, човгаючи здоровенними черевиками, побрів у бік музею тортур і спинився під голим деревом, з якого зима не встигла стягнути три скручені листочки.

Дітей вишикували півколом. Дочекавшись тиші, дід голосно прицмокнув губами й почав занудну оповідь про заснування фортеці. Голос у нього був глухий та гортанний. Марина слухала з відкритим ротом, Аліса ж нудьгувала, думала про їжу й спостерігала, як жінка у рожевому пуховику раз у раз промахується, стріляючи з лука.

Згодом мова зайшла про дивну легенду, яка мимоволі привернула увагу Аліси.

— ...Вежа зради. З нею пов'язана одна з найжурливіших історій цього замку, — гудів собі дід. — За давніх часів, коли фортецю захопили турки, в ту вежу, що зліва, — видіте? — кинули полонену, доньку іменитого польського шляхтича. Їй було всього дванадцять рочків, та за своє життя вона

встигла пізнати стільки страждань, скільки не приходить на долю і дюжини старих.

Чотири роки прожила вона в неволі, яка могла стати для неї справжнім пеклом, якби не син турецького хана, одних літ із нею. Всі дні, прожиті нею в полоні, він таємно приходив до дівчини, слухав її розповіді про рідний край. Син хана став єдиним другом полоненої, її відрадою, він і сам уже не міг жити без довгих бесід зі знатною дівчиною. Недовго й до біди...

Дід похмуро замовчав.

— Було вирішено стратити полонену. Син турецького хана пав у чорну тугу. Він знав, що більше не зустріти йому дівчини такої чистої душі, більше не побачити йому тої усмішки й таких добрих очей... — екскурсовод тяжко зітхнув, скорботно дивлячись на Вежу зради.

Школярі пожирали діда очима.

— Ну, і що? Її стратили? — високим голосом запитала Оля.

Дід повільно погладив сіру бороду й перевів погляд у небо.

— Напередодні страти в небі висів місяць: круглий і жовтий, як той соняшник. Тієї ночі молодий хан узяв ключа й срібного ножа і таємно прийшов до в'язниці. Він звільнив полонену від мотузок, узяв її долоні у свої і сказав: «Біжи, мила, біжи вже! Твоїм мукам настав кінець. Я дарую тобі життя та свободу». І тут... — дід витріщив очі, і всі затамували подих, — полонена взяла ножа й ударила молодого хана в самісіньке серце!

Декілька дівчат ахнули. Марина з переляку закрила рот рукою. Екскурсовод продовжив:

— «Ти — мій ворог! Я не можу залишити тобі життя!» — кричала княжна, наче збожеволівши... З її золотого волосся капала темна кров... а очі! —

дід підніс до неба кістляві долоні. — Її блакитні очі блищали, здавалися зовсім світлими... божевільними. Дівчина кинула ножа та втекла. Ніхто не знає її подальшої долі. Подейкують, вона кинулась у річку за цими стінами.

— Хто подейкує? — голосно запитала Аліса. — І що за полонена? Як її звали, чия вона дочка?

Екскурсовод задумливо глянув на Алісу, і його рука знову потягнулась до сивої бороди.

— Відомо, що її батько носив багряні одежі, — прогудів він урочисто, але вже не так упевнено. І додав зі значно більшим натхненням: — Ім'я полоненої загубилось у літах, та історія нещасного кохання і страшної зради житиме вічно.

Аліса пирхнула.

— Ім'я загубилось у літах, а колір очей не загубився?

Марина смикнула Алісу за рукав; бліда від злості Дарина Семенівна вже відкрила рота, щоб щось гаркнути.

— Ось що цікаво, діти, — додав дід таємниче, і всі погляди знову метнулися до нього, — подейкують, що під час повного місяця тінь убитого хлопчини й досі блукає фортецею. Щоб привид заспокоївся, дівчина з волоссям кольору чистого золота має попросити пробачення та поцілувати його.

— Поцілувати примару? Маразм, — закотила очі Аліса. — Ти тут чебуреків не бачила?

За вечерею Марина сердито дмухала на чай і багатозначно хмурилась. Гул розмов переривався металевим дзвоном ложок і виделок. За сусіднім столиком чувся сміх і гучні верески: дівчата кидалися у хлопців зім'ятими серветками.

— Ну! Кажі вже, — не витримала Аліса, коли Марина вкотре голосно зітхнула.